

КРИТИЧНІ ВИКЛИКИ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ

Герасіна Л. М.

Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого, м. Харків

Сучасний стан України в умовах спротиву кривавій військовій агресії Росії загострив усі безпекові виклики для держави, але це не зняло проблем пошуку оптимальної «моделі» національно-державницького розвитку та консолідуючих суспільних цінностей. Чинниками турбулентності й викликів для політичної системи України стали кризові процеси політико-економічного розвитку, низька ефективність державного управління, деякі провальні правові реформи, формальна імітація боротьби з корупцією, поглиблення соціальної нерівності через безробіття, інфляцію й зубожіння частки населення, поширення криміналізації суспільства, погіршення екології, наслідки від пандемії Covid-2019 і карантинних заходів, та, безперечно, – тривалі інформаційні й політичні провокації з боку «недружніх сусідів» та розгортання повномасштабної, руйнівної війни РФ проти нашої країни на початку 2022 року. Проголошені в Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» *глобальні цілі* сталого розвитку країни до 2030 р. (за резолюцією ГА ООН 25.09. 2015 № 70/1) загальмувались у реалізації через комплекс негативних чинників. Український соціолог Є. Головаха виокремив їхні типи: *природна*, як наслідок історичного визрівання соціально-економічних умов (провідні країни Заходу); *відновлена природна* – повернення до демократії після політичних ексцесів періоду фашистських режимів (Німеччина, Італія т.і.); *волютарна* – «проект» глибинних змін і відмови від традиційного життя суспільства для створення принципово нових умов розвитку країни (Південно-Східна Азія); *вимушена* у результаті критичних соціально-політичних змін, що призвели до необхідності стихійної трансформації суспільного життя [1, с. 15]. За роки незалежності в Україні лише склався *олігархічний режим гібридної демократії*, й зусиль нової політичної команди перетворити його на реальну демократію виявилось недостатньо через початок військового нападу Росії. Історія знає різні феномени війни: «*рятівні*», справедливі війни по звільненню від окупантів; даремні – *імперські, колоніальні* війни з розширення «життєвого простору» і підпорядкуванню інших народів; «*отруйні*» війни, як досягнення перемог за допомогою союзників-зрадників; т.зв. «*пірові*» *перемоги* – війни з надпотужним противником, який жадає наступної сатисфакції, тощо. Проте, як зазначали видатні вчені Лао-Цзи, К. Клаузевіц, Р. Арон, А. Тойнбі, ні війни й навіть перемоги не роблять народи щасливими; зростання «ціни війни» для ворога веде його до поразки чи капітуляції. Отже, Україні, зважаючи на конституційні вектори демократичної, правової, соціальної держави, життєво важливо зберегти обраний політичний курс євроатлантичної інтеграції.

Література.

1. Держава та глобальні соціальні зміни: 25 років української незалежності. *Матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 29-30 лист. 2016)*. Київ; Одеса: Типографія «Айс Принт». 2016. 355 с.